

prof. dr hab. Marek Barański
dziedzina: sztuki muzyczne
dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Żory 28.07.2019 r.

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Gdańsku, Wydział Instrumentalny pismo z dnia 08.07.2019 r., zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. nr 164 poz. 1365 z dnia 17.08.2005r).

Dotyczy:

Uchwały nr 137/2018-2019 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku z dnia 01.07.2019 r. w sprawie:

wyznaczenia recenzentów: prof. dr hab. Marka Barańskiego z Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach i dr hab. Grzegorza Dąbrowskiego z Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

– liczba uprawnionych członków Rady Wydziału	21
– na posiedzeniu obecnych było	12
– oddano głosów ważnych	12
– za wyznaczeniem recenzentów	12
– głosów przeciwnych	0
– głosów wstrzymujących się	0

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały było zachowane.

W świetle ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami) Rada Wydziału Instrumentalnego posiadała uprawnienia do przeprowadzenia przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego prof. zw. dr hab. Elżbietę Rosińską pisma sygnowanego datą 08.07.2019 r. informującego o wyznaczeniu mojej osoby

recenzentem pracy doktorskiej Pana mgr Dariusza Batora pt. „*Podobieństwa i różnice w technikach gry na fagocie i kontrafagocie systemu niemieckiego*” zostały dołączone następujące dokumenty:

- dokumentacja Doktoranta
- praca doktorska
- Uchwała nr 113/2018-2019 z dnia 29.04.2019 dotycząca wyznaczenia promotora w Osobie prof. dr hab. Wojciecha Orawca
- Uchwała nr 137/2018-2019 z dnia 01.07. 2019 dotycząca powołania recenzentów.
- protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań
- Protokół komisji skrutacyjnej z głosowania Rady Wydziału na posiedzeniu w dniu 29.04.2019 i z dnia 01.07.2019

Złożona przez Doktoranta dokumentacja, zawiera wniosek o wszczęcie postępowania na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej: Instrumentalistyka, kwestionariusz osobowy, uwierzytelnioną kopię dowodu osobistego i dyplomu ukończenia studiów wyższych, życiorys artystyczny, koncepcję pracy doktorskiej oraz wykaz dorobku artystycznego, osiągnięć artystycznych a także wykaz uczestnictwa w kursach mistrzowskich. W dalszej części dokumentacja zawiera kserokopie programów koncertów oraz afiszy. Do dokumentacji dołączona została praca doktorska złożona z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu dzieła pt. „*Podobieństwa i różnice w technikach gry na fagocie i kontrafagocie systemu niemieckiego*”

W przypadku płyty CD, Doktorant wykazał się należyłą starannością w zakresie strony graficznej i edytorskiej. Opis dzieła również nie budzi zastrzeżeń od strony formalnej i edytorskiej.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan Dariusz Bator swoją edukację muzyczną rozpoczął w Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Lublinie. Gry na fagocie uczył się u mgr Grażyny Woć-Kowalik oraz mgra Wiesława Kapronia. Dyplom średniej szkoły muzycznej uzyskał w 1994 roku w Zespole Szkół Muzycznych im. Józefa Elsnera w Warszawie w klasie fagotu dra hab. Artura Kasperka. Od 1994 do 1999 roku, studiował grę na fagocie w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Bogumiła Gadawskiego. W maju 1999 roku zdobył I Nagrodę na Ogólnopolskim Konkursie dla Oboistów i Fagocistów w Sieradzu. Również w 1999 roku otrzymał stypendium ufundowane przez The Boston Conservatory. Podczas pobytu w Bostonie swoje umiejętności doskonalił pod kierunkiem Suzanne Nelsen – fagot (The Boston Symphony Orchestra) oraz Davida Ohaniana – kameralistyka (założyciel Canadian Brass oraz członek The Boston Symphony Orchestra). W 1997 roku został przyjęty do Polskiej Orkiestry Radiowej w Warszawie, gdzie pracował przez okres sześciu lat jako fagocista i kontrafagocista. W latach 1997–2002 współpracował

m.in.z Polską Filharmonią Kameralną w Sopocie, Chopin Academy Orchestra w Warszawie, Małą Filharmonią w Warszawie, Filharmonią Narodową (współudział w wykonaniach „Siedmiu Bram Jerozolimy” Krzysztofa Pendereckiego). Pracował pod batutą takich dyrygentów jak: Tomasz Bugaj, Henryk Czyż, Agnieszka Duczmal, Krzesimir Dębski, Florencio Jose Maria Junior, Chikara Imamura, Jacek Kasprzyk, Jerzy Katlewicz, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Jerzy Maksymiuk, Wojciech Michniewski, Marek Moś, Marcin Nałęcz-Niesiołowski, Krzysztof Penderecki, Marek Pijarowski, Wojciech Rajski, Jerzy Salwarowski, Andrzej Straszynski, Tadeusz Strugała, Tadeusz Wojciechowski, Grzegorz Nowak, Kurt Masur, Enio Morricone, Michel Camen, Maurice Jarre, Massimo Zanetti. Praca w różnych orkiestrach dała mu możliwość występowania z wieloma wybitnymi solistami: Vadim Brodski, Kaja Danczowska, Krzysztof Jakowicz, Konstanty Andrzej Kulka, Marek Drewnowski, Wanda Wiłkomirska, Bronisława Kawalla, Jerzy Marchwiński, Leszek Możdżer, Janusz Olejniczak, Piotr Paleczny, Ewa Pobłocka, Regina Smendzianka, Stanisław Bunin, Justus Frantz, Nelson Goerner, Olli Mustonen, Ryszard Karczykowski, Aleksandra Kurzak, José Carreras, Montserrat Caballe, Isabelle Moretti, Tomasz Strahl, Daniel Müller-Scott, Natalia Guttman, Violeta Urmana. Koncertował niemal we wszystkich krajach Europy grając w największych salach koncertowych i na festiwalach muzycznych: Alte Oper we Frankfurcie na Menem, Audytorium Strawińskiego w Montreux (Szwajcaria), Ton Halle w Zurichu, Royal Festival Hall w Londynie; filharmonie: w Kolonii, Düsseldorfie, Norymberdze, Barcelonie, Sztokholmie, Kopenhadze, Istambule, Atenach, Birmingham, Dublinie, Kijowie, Wilnie; Schleswig-Holstein.

W latach 2003–2005, był studentem Mistrzowskich Studiów Podyplomowych w zakresie gry na fagocie w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu pod kierunkiem prof. dra hab. Czesława Klonowskiego. Od 2005 roku do chwili obecnej jest zatrudniony na stanowisku starszego wykładowcy we wrocławskiej Akademii. Oprócz zajęć z głównego przedmiotu, prowadzi również zespoły kameralne – mieszane jak i jednorodne oraz zajęcia: studia orkiestrowe. Od 2007 roku prowadzi zajęcia w ramach kursu: Letnia Akademia Muzyczna we Wrocławiu, a od 2011 jest jego kierownikiem organizacyjnym. Jednocześnie jest solistą Orkiestry Opery Wrocławskiej. Współpracuje również z takimi orkiestrami, jak: Leopoldinum, Wratislavia. Od 2017 – 2019 roku pełnił funkcję Prodziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska p. mgr Dariusza Batora pt. „*Podobieństwa i różnice w technikach gry na fagocie i kontrafagocie systemu niemieckiego*” przygotowana pod kierunkiem promotora prof. dr hab. Wojciecha Orawca składa się z dzieła artystycznego oraz opisu dzieła. Dzieło artystyczne w tym przypadku składa się z płyty CD, na której zostały zarejestrowane następujące kompozycje:

1. Gustav Schreck – *Sonata na fagot i fortepian* op. 9;
2. Girolamo Paolo Besozzi – *Sonata B-dur na fagot i basso continuo*;
3. Girolamo Paolo Besozzi – *Sonata B-dur na fagot i basso continuo*
(transkrypcja na kontrafagot i fortepian);
4. Terje Bjørn Lerstad – *Sonata na kontrafagot i fortepian* op. 113.

Wraz z Doktorantem w nagraniu wzięli udział następujący wykonawcy:

Elżbieta Zawadzka (fortepian);
Aleksandra Rupocińska (klawesyn),
Maciej Miłaszewicz (wiolonczela);
Elżbieta Zawadzka (fortepian);
Mirosław Gąsieniec (fortepian).

Nagranie zrealizowane zostało

w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu: w dniach od 04. do 06. maja 2018 r. i od 07. do 18 czerwca 2019 r. w sali 102E Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu: Rejestracja nagrania: dr inż. Marzena Czajkowska oraz mgr inż. Grzegorz Bieńko. *Mastering*: Marcin Mirowski.

Po wysłuchaniu zawartości płyty można z całą pewnością stwierdzić, że Doktorant to artysta w pełni ukształtowany, dysponujący bardzo dobrą techniką, stabilną intonacją, pełnym - wyrównanym w całej skali dźwiękiem. Dzieło artystyczne jest dowodem wysokiego poziomu i profesjonalnego warsztatu wykonawczego Pana mgra Dariusza Batora. W zaprezentowanym nagraniu od pierwszej do ostatniej frazy słychać perfekcyjne opanowanie obydwu instrumentów (fagotu i kontrafagotu), jak również niebywałą intuicję muzyczną wspieraną determinacją w przekazywaniu treści w każdym drobnym elemencie. To, co cechuje to znakomite wykonanie, to przede wszystkim: poszukiwanie współbrzmień z grającymi, doskonała artykulacja, wspólne kształtowanie frazy, wielka dbałość o intonację i precyzyjna realizacja oznaczeń dynamicznych. W tym miejscu pragnę wyrazić słowa uznania dla znakomitych współtwórców i partnerów dzieła artystycznego, które zaprezentował Doktorant. Utwory zarejestrowane na płycie są zgodne z zainteresowaniami i tematem pracy Doktoranta. Szczególne wrażenie zrobiły na mnie – ***Sonata B-dur na fagot i basso continuo*** Girolamo Paolo Besozziniego (transkrypcja na kontrafagot i fortepian) oraz ***Sonata na kontrafagot i fortepian op. 113***. Terje Bjørn Lerstada. Przedstawione przeze mnie wyżej cechy i zalety wykonawstwa artystycznego Doktoranta robią jeszcze większe wrażenie. Słychać tutaj entuzjazm i radość, lekkość oraz niebywałe umiejętności techniczne i wyrazowe, które tak niezwykle trudno przekazać na tym jedynym w swoim rodzaju i tak niedocenianym instrumencie jakim jest kontrafagot.

Część opisowa pracy doktorskiej mgr Dariusza Batora jest bardzo obszerna i szczegółowa. Składa się z czterech rozdziałów poprzedzonych wstępem i dopełnionych podsumowaniem. Całość wieńczy obszerna bibliografia, wykaz skrótów oraz symboli, spis ilustracji, spis przykładów muzycznych, wykaz tabel, indeks nazwisk i nazw, wykaz utworów na kontrafagot, tabela chwytów na kontrafagot püchner model 28, opis chwytów na kontrafagot püchner model 28 i kopia manuskryptu: Sonata per il fagoto solo col basso del signor bezosi. Głównym celem dysertacji jest porównanie technik gry na fagocie i kontrafagocie systemu niemieckiego. W sposób szczegółowy i obszerny Doktorant przedstawia podobieństwa i różnice, jakie w nich występują. W rozdziale pierwszym pt., **„Historyczny zarys rozwoju budowy fagotu i kontrafagotu”** opisany został rozwój budowy fagotu i kontrafagotu oraz opis pierwowzorów tych instrumentów. W następnym rozdziale pt. **„Ogólna charakterystyka budowy ciała oraz funkcji życiowych organizmu człowieka w odniesieniu do wykonawstwa instrumentalnego, ze szczególnym uwzględnieniem gry na fagocie i kontrafagocie”** - Doktorant przedstawia wiele informacji dotyczących budowy oraz funkcjonowania ludzkiego organizmu w kontekście wykonawstwa muzycznego. Tematyka związana z wiedzą z zakresu pozamuzycznych dziedzin nauki, takich jak np.: filozofia, biologia oraz anatomia, ujęta została w wielopłaszczyznowym spojrzeniu na mechanizmy łączące procesy psychofizyczne w wykonawstwie muzycznym, którego elementami są techniki gry oraz posługiwanie się nimi. Trzeci rozdział **„Techniki gry na fagocie i kontrafagocie w kontekście procesów psychofizycznych”** jest główną częścią rozprawy doktorskiej. Jej autor klasyfikuje wszystkie cechy fagotu i kontrafagotu. Wyszczególnia ich atrybuty: tożsame, wykazujące podobieństwo oraz różnicujące oba instrumenty, po czym zestawia je w formie tabeli jest to również bardzo szczegółowa analiza cech fagotu i kontrafagotu w takich elementach jak między innymi: technika gry, przygotowanie instrumentu do gry, postawa, technika palcowa, zadęcie czy oddychanie. W czwartym rozdziale pt. **„Utwór muzyczny w aspekcie technik wykonawczych”**. Autor dysertacji referuje wszystkie elementy dzieła muzycznego, takie jak: artykulacja, dźwięk i jego właściwości, melodyka, rytm, metrum, agogika, dynamika, harmonia, fraza oraz ekspresja. Powyższe elementy wykonawcze poddane są bardzo szczegółowej analizie technicznej, również w odniesieniu do dzieła artystycznego tejże pracy doktorskiej. . Od pierwszych zdań związek treści z określonym w tytule założeniem jest wielokrotnie przywoływany i bardzo czytelny. Uwagi końcowe przynoszą dodatkowo autorskie, dobrze wyważone wnioski i podsumowanie wszystkich tez zawartych w części opisowej pracy.

Konkluzja

Stwierdzam, że mgr Dariusz Bator w przedstawionej pracy doktorskiej wykazał się dojrzałością i samodzielnością artystyczną, popartą wiedzą teoretyczną. W sposób wyczerpujący, szczegółowy i oryginalny przedstawił porównanie technik gry na fagocie i kontrafagocie systemu niemieckiego, które pomogą instrumentalistom i pedagogom bliżej poznać i zmienić wizerunek tego pięknego instrumentu, jakim jest kontrafagot. Jestem głęboko przekonany, że praca doktorska mgr Dariusza Batora spełnia wymagania art.13 ust. 1 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku.

prof. dr hab. Marek Barański

Handwritten signature of Marek Barański in blue ink.